

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นั้น จากการศึกษาวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการออกไปสัมภาษณ์และจากแบบสอบถามประชาชนกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนผู้เป็นสมาชิกรับหนังสือพิมพ์ ส่วนกลางจำนวนทั้งหมด 200 คน นั้น

ผู้ศึกษาได้นำเสนอออกเป็นประเด็นต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะของข้อมูลและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และได้ใช้สถิติในการอธิบายลักษณะการกระจายของข้อมูล รวมทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนเป็นผู้รู้เกี่ยวกับด้านหนังสือพิมพ์ ดังมีหัวข้อย่อยในการวิเคราะห์ ดังนี้

- 4.1. ลักษณะภูมิหลังของเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2. ลักษณะการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ และลักษณะของการอ่านคอลัมน์การเมืองต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ส่วนกลางแต่ละฉบับ
- 4.3. ความรู้ทางการเมืองของประชาชนที่วัดจากการตอบคำถาม
- 4.4. การทดสอบสมมุติฐานของตัวแปรต่างๆ เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One way Analysis of Variance / ANOVA)
- 4.5. การทดสอบสมมุติฐาน ของตัวแปรการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมือง โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)
- 4.6. ทศนคติและแนวความคิด ของกลุ่มนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน

4.1. ลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1. แสดงจำนวนและร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	83	41.5
ชาย	117	58.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.1. พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 58.5 เป็นเพศชาย และที่เหลือร้อยละ 41.5 เป็นเพศหญิง

ตารางที่ 4.2. แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 23	89	44.5
24 - 34	74	37.0
35 - 60	37	18.5
รวม	200	100.0

$$\bar{X} = 28.64$$

$$S.D = 2.88$$

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก ร้อยละ 44.5 มีช่วงอายุระหว่าง 18-23 ปี และน้อยที่สุดร้อยละ 18.5 มีช่วงอายุระหว่าง 35-60 ปี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีอายุโดยเฉลี่ย 28 ปี

ตารางที่ 4.3. แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	18	9.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	48	24.0
ปวส/อนุปริญญา	58	29.0
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	76	38.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก ร้อยละ 38.0 มีการศึกษาในระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 29.0 มีการศึกษาในระดับ ปวส/อนุปริญญา และน้อยที่สุด ร้อยละ 9.0 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4.4. แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	75	37.5
เจ้าของกิจการ	3	1.5
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	31	15.5
ค้าขาย	29	14.5
นักศึกษา/นักเรียน	62	31.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก ร้อยละ 37.5 เป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน รองลงมา ร้อยละ 15.5 เป็นข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.5 เป็นเจ้าของกิจการ

ตารางที่ 4.5. แสดงจำนวนและร้อยละของรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1 แทนค่าในช่วง 1,000 - 5,000 บาท	94	47.0
2 แทนค่าในช่วง 5,001 - 10,000 บาท	83	41.5
3 แทนค่าในช่วง 10,001 - 30,000 บาท	23	11.5
รวม	200	100.0

$$\bar{X} = 1.66$$

$$S.D = .086$$

ความหมายของระดับรายได้ 1 แทนค่ารายได้ในช่วง 1,000 - 5,000 บาท/เดือน

2 แทนค่ารายได้ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท/เดือน

3 แทนค่ารายได้ในช่วง 10,001 - 30,000 บาท/เดือน

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 47.0 มีรายได้ 1,000 - 5,000 บาทต่อเดือน และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 11.5 มีรายได้ 10,001 - 30,000 บาทต่อเดือน โดยกลุ่มตัวอย่างมีรายได้โดยเฉลี่ยในช่วง 1,000 - 5,000 บาทต่อเดือน

4.2. ลักษณะการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ และ
ลักษณะการอ่านคอลัมน์การเมืองต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ส่วนกลางแต่ละฉบับ

ตารางที่ 4.6. แสดงจำนวนและร้อยละ ของจำนวนวันที่กลุ่มตัวอย่างได้อ่านหนังสือพิมพ์
ส่วนกลางในหนึ่งสัปดาห์

จำนวนวันที่อ่านหนังสือพิมพ์/สัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
1	20	10.0
2	17	8.5
3	18	9.0
4	13	6.5
5	38	19.0
6	16	8.0
7	78	39.0
รวม	200	100.0

$$\bar{X} = 4.48$$

$$S.D = 4.15$$

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 39.0 อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลางทุก
วันในหนึ่งสัปดาห์ และจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 6.5 อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง 4 วัน/สัปดาห์ ซึ่ง
โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างจะอ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลางประมาณ 4 วัน/สัปดาห์

ตารางที่ 4.7. แสดงจำนวนและร้อยละ ของจำนวนหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง ที่กลุ่มตัวอย่าง
อ่าน ต่อหนึ่งวัน

จำนวนหนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่อ่าน/วัน	จำนวน	ร้อยละ
1	91	45.5
2	78	39.0
3	17	8.5
4	9	4.5
5	5	2.5
รวม	200	100.0

$$\bar{X} = 1.79$$

$$S.D = 1.30$$

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 45.5 อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง
เพียงวันละ 1 ฉบับ ส่วนผู้ที่อ่านวันละ 5 ฉบับ มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วกลุ่ม
ตัวอย่างอ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลางประมาณ 1 ฉบับต่อหนึ่งวัน

ตารางที่ 4.8. แสดงจำนวนและร้อยละ ของการเป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ส่วนกลางของกลุ่ม

ตัวอย่าง

หนังสือพิมพ์	เป็น	
	จำนวน	ร้อยละ
ไทยรัฐ	140	70.0
เดลินิวส์	73	36.5
ข่าวสด	63	31.5
ผู้จัดการ	39	19.5
มติชน	22	11.0
กรุงเทพธุรกิจ	16	8.0
สยามโพสต์	10	5.0
วัฏจักร	10	5.0
ไทยไฟแนนเชียล	10	5.0
สยามรัฐ	7	3.5
แนวหน้า	6	3.0
บ้านเมือง	5	2.5
รวม	401	

หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในช่องจำนวนมีน้อยหรือเกินกว่าจำนวนตัวอย่าง เนื่องจากคำถามในส่วนนี้เป็นคำถามที่ให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีจำนวนถึงร้อยละ 70.0 เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และน้อยที่สุดจำนวนร้อยละ 2.5 เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

ตารางที่ 4.9. แสดงจำนวนและร้อยละ ของลักษณะนิสัยในการอ่านหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง
ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะนิสัยในการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อ่านเฉพาะหน้า 1	7	3.5
อ่านทุกหน้า	73	36.5
อ่านบางหน้า	120	60.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 60.0 มีลักษณะนิสัยในการอ่านหนังสือพิมพ์แบบอ่านเฉพาะบางหน้า และน้อยที่สุดร้อยละ 3.5 มีลักษณะนิสัยในการอ่านหนังสือพิมพ์แบบอ่านเฉพาะหน้า 1

ตารางที่ 4.10. แสดงจำนวนและร้อยละ ของหน้าข่าวที่อ่านในกรณีที่ถูกกลุ่มตัวอย่างมีนิสัย
การอ่านหนังสือพิมพ์บางหน้าเท่านั้น

หน้าข่าว	จำนวน	ร้อยละ
การเมือง	72	36.0
เศรษฐกิจ	52	26.0
สังคม	77	38.5
บันเทิง	88	44.0
กีฬา	66	33.0
รวม	355	

หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในช่องจำนวนมีน้อยหรือเกินกว่าจำนวนตัวอย่าง
เนื่องจากคำถามในส่วนนี้เป็นคำถามที่ให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 44.0 อ่านข่าวหน้าบันเทิง และ
จำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 26.0 อ่านข่าวหน้าเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.11. แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่อ่านคอลัมน์การเมืองในหนังสือ

พิมพ์ส่วนกลางแต่ละฉบับ

หนังสือพิมพ์/คอลัมน์	ผู้ อ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ
ผู้จัดการ		
การ์ตูนการเมือง	44	22.12
ตามกระแส	28	14.07
บทความพิเศษ	24	12.08
บันทึกประเทศไทย	14	7.04
GENERATION X	13	6.53
คนในยุคจักร	13	6.53
โลกกว่าทางแคบ	12	6.03
วิสามัญสำนึก	11	5.52
พลวัตความคิด	11	5.52
เส้นทางสายขาว	9	4.53
ผู้จัดกวน	8	4.02
หยิ่งรากระบัดใบ	5	2.51
หลังวัดชนะสงคราม	4	2.01
บูรพาพาทกรรม	3	1.51
เดลินิวส์		
ก๊อชขปการเมือง	31	24.03
เก้าอี้สนทนาวันอาทิตย์	25	19.38
การ์ตูนการเมือง	73	56.59
มติชน		
เรียนรู้เรื่องคน	40	54.06
การ์ตูนการเมือง	34	45.95
ข่าวสด		
การเมือง	45	39.13
การ์ตูนการเมือง	43	37.39

หนังสือพิมพ์/คอลัมน์	ผู้อ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวสด		
หลังชั่วโมงทำงาน	27	23.48
วิจารณ์		
การชุมนุมการเมือง	15	38.46
วิจารณ์รายงาน	11	28.21
เลียบถนนอุทธรณ์	6	15.38
สร้างบ้านแบ่งเมือง	5	12.82
เส้นทางสู่เสาชิงช้า	2	5.13
กรุงเทพธุรกิจ		
รายงานพิเศษ	22	34.92
การชุมนุมการเมือง	22	34.92
เปิดช่องข้อใจ	12	19.06
กาแฟดำ	6	9.52
บทบรรณาธิการ	1	1.58
สยามรัฐ		
การชุมนุมการเมือง	14	22.23
หมายเหตุข่าว	10	15.87
วิพากษ์สังคม	9	14.29
หลังม่านการเมือง	7	11.12
สยามรัฐ	6	9.53
ฝากไว้ในแผ่นดิน	5	7.93
เบียดไหล่ ส.ส.	4	6.34
ศิษย์มีครู	4	43.00
เปิดช่อง	3	44.00
พระยาเลิ่ยง	1	45.00
ราชดำเนินกลาง	0	46.00

หนังสือพิมพ์/คอลัมน์	ผู้ อ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ
บ้านเมือง		
การ์ตูนการเมือง	11	29.73
สังคมบ้านเมือง	7	18.91
โลกวันนี้	6	16.22
กรุงเทพมหานคร	5	13.52
เพชรเจ็ดสี	3	8.10
ยาใหญ่วันอาทิตย์	2	5.41
วิเคราะห์การเมือง	2	5.41
บทนำการเมือง	1	2.70
สยามโพสต์		
รอบบ้าน-ผ่านเมือง	11	18.03
ทูบใต้ทะเลวนา	10	16.4
สภาพประชาชน	9	14.75
มุมแดง	8	13.11
การ์ตูนการเมือง	8	13.11
มุมน้ำเงิน	7	11.48
ชีพจรเข้าถึง	4	6.56
เอ๊ะใครหว่า	3	4.92
ระหว่างบรรทัด	1	1.64
ระบบพรรคล้มเหลว	0	0.00
แนวหน้า		
การ์ตูนการเมือง	16	29.09
บุคคลแนวหน้า	11	20.00
น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริพูด	5	9.10
ด้อมๆ มองๆ	4	7.27
ถวายเป็นชีวิต	4	7.27
ใต้โค้งหินอ่อน	3	5.45

หนังสือพิมพ์/คอลัมน์	ผู้อ่าน	
	จำนวน	ร้อยละ
แนวหน้า		
แนวหน้า	3	5.45
กรอบหน้าวันหยุด	3	5.45
ฝ่ามทาดไทย	2	3.64
เลียบวิภาวดี	2	3.64
เพชรสีเขี้ยว	1	1.82
อุดมทัศน์	1	1.82
ไทยรัฐ		
การ์ตูนการเมือง	96	18.24
สารพันปัญหา	80	16.03
หยิกนิดสะกิดหน่อย	57	11.42
คนหลังข่าว	46	9.22
เหะเหะพาที	41	8.22
กล้าได้กล้าเสีย	41	8.22
บทความ	37	7.41
หมายเหตุประเทศไทย	37	7.41
ใต้ฟ้าเดียวกัน	35	7.02
ซายคาหน้า 3	29	5.81
ไทยไฟแนนเชียล		
รายงาน	7	35.00
พลวัตรความคิด	6	30.00
ด้วยรักและนับถือ	5	25.00
มองซ้ายมองขวา	2	10.00
บนถนนอุทอง	0	0.00
รวม	3,754	

หมายเหตุ : จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในช่องจำนวนมีน้อยหรือเกินกว่าจำนวนตัวอย่าง
เนื่องจากค่าตามในช่องจำนวนมีน้อยหรือเกินกว่าจำนวนตัวอย่าง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และคอลัมน์ที่
อ่านส่วนใหญ่ เป็นคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเช่นกัน ได้แก่ คอลัมน์การ์ตูนการเมือง คิดเป็น
ร้อยละ 96.0

ตารางที่ 4.12. แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบต่อนักเขียนคอลัมน์
การเมืองเป็นพิเศษ

นักเขียนคอลัมน์การเมือง	จำนวน	ร้อยละ
จิ้งจก สีเขียว	72	36.0
สุทธิชัย หยุ่น	54	27.0
ชัยอนันต์ สมุทวณิช	39	19.5
นิธิ เอียวศรีวงศ์	35	17.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 36.0 ชื่นชอบ นักเขียน จิ้งจก
สีเขียว และน้อยที่สุดร้อยละ 17.5 ชื่นชอบ นิธิ เอียวศรีวงศ์

ตารางที่ 4.13. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อคุณภาพของ
คอลัมน์การเมืองไทย

คุณภาพคอลัมน์การเมืองไทย	จำนวน	ร้อยละ
พอใจ	164	82.0
ไม่พอใจ	23	11.5
ดีเยี่ยม	13	6.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 82.0 มีทัศนคติต่อคุณภาพของ
คอลัมน์การเมืองไทยอยู่ในระดับพอใจ และน้อยที่สุดร้อยละ 6.5 มีทัศนคติต่อคุณภาพของ
คอลัมน์การเมืองไทยอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ตารางที่ 4.14. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคอลลัมน์ที่คิดว่ามีประโยชน์มากที่สุด

คอลลัมน์	จำนวน	ร้อยละ
การเมือง	78	39.00
เศรษฐกิจ	41	20.50
สังคม	41	20.50
กีฬา	22	11.00
บันเทิง	18	9.00
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.0 นิยมคอลลัมน์การเมือง รองลงมาร้อยละ 20.5 นิยมคอลลัมน์เศรษฐกิจ และร้อยละ 20.5 เท่ากันนิยมคอลลัมน์สังคม ถัดมาร้อยละ 11.0 นิยมคอลลัมน์กีฬา และน้อยที่สุดร้อยละ 9.0 นิยมคอลลัมน์บันเทิง

4.3. ความรู้ทางการเมืองของประชาชนที่วัดจากการตอบคำถาม

ตารางที่ 4.15. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองจำนวน 15 ข้อ ได้ถูกต้อง

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
ระบอบประชาธิปไตย ส.ส. คือตัวแทนของประชาชนในการปกครองประเทศ	151	75.5
ระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทุกคน	187	93.5
กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันร่างขึ้นปี พ.ศ.2535	105	52.5
ก่อนปี พ.ศ.2475 ประเทศไทยเคยปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์	143	71.5
กฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศของไทย คือ กฎมณเฑียรบาล	124	62.0
การปกครองส่วนกลางได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม	183	91.5
บุคคลที่มีอำนาจในการยุบสภา คือ ประธานรัฐสภา	143	71.5
การปกครองของไทยถือว่าพระมหากษัตริย์ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นเดียวกับประชาชน	52	26.0
การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยในปี พ.ศ.2475 ตรงกับสมัย ร.7	135	67.5
โครงสร้างของสถาบันการเมืองของไทยเป็นแบบรัฐสภา	166	82.5
เทศบาลถือว่าเป็นการปกครองส่วนภูมิภาค	63	31.5
ในสมัยสุโขทัย ประเทศไทยมีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก	178	89.0
การที่ประชาชนจะมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้โดยวิธีการเลือกตั้ง	182	91.0
ปัจจุบันผู้ที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี	175	87.5
อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศได้แก่ อำนาจอธิปไตยนิติบัญญัติและตุลาการ	69	34.5

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประเด็นที่มีผู้ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองได้ถูกต้องมากที่สุดคือ ประเด็นระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทุกคน มีผู้ตอบถูกร้อยละ 93.5 และประเด็นที่มีผู้ตอบคำถามได้ถูกต่อน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ว่า การปกครองของไทยถือว่าพระมหากษัตริย์ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นเดียวกับประชาชน มีผู้ตอบถูกร้อยละ 26.0

ตารางที่ 4.16. แสดงจำนวนและร้อยละ ของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างได้จากการตอบคำถาม
ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

คะแนนที่ได้จากการตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
4	1	0.5
5	1	0.5
6	3	1.5
7	2	1.0
8	6	3.0
9	42	21.0
10	24	12.0
11	51	25.5
12	30	15.0
13	23	11.5
14	11	5.5
15	6	3.0
รวม	200	100.0

$$\bar{X} = 11.31$$

$$S.D = 0.5739$$

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนนจากการตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง โดยเฉลี่ยเท่ากับ 11 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ด้านนี้ในระดับที่ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 4.17. แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับ
สถาบันการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางนโยบายของประเทศจำนวน 15 ข้อ ได้ถูกต้อง

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันที่ทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน คือ สถาบันพระมหากษัตริย์	133	66.5
ผู้ที่เป็นผู้นำของฝ่ายนิติบัญญัติ คือ ประธานรัฐสภา	144	72.0
ส.ส. มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี	178	89.0
ลักษณะการเมืองของไทยเป็นระบบหลายพรรค	167	83.5
ผู้ที่มีอำนาจแต่งตั้งผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คือ คณะรัฐมนตรี	97	48.5
คณะรัฐบาลประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี และ ส.ส.	65	32.5
โดยปกติรัฐบาลจะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี	183	91.5
ส.ส. สามารถใช้อำนาจให้นายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งโดยวิธีลงมติไม่ไว้วางใจ	177	88.5
สมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ บุคคลที่มาจากการเลือกตั้งเท่านั้น	114	72.0
การเลือกตั้ง ส.ส. ของไทยเป็นระบบแบ่งเขต	178	89.0
ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	125	62.5
สถาบันที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล คือ สถาบันนิติบัญญัติ	112	56.0
รัฐสภาของไทยมี 2 สภาด้วยกัน คือ สภาผู้แทนฯ และ วุฒิสภา	161	80.5
ผู้ที่เป็นประมุขของฝ่ายบริหาร คือ พระมหากษัตริย์	122	61.0
ข้าราชการ เช่น อาจารย์ นายอำเภอ สามารถลงสมัครเป็น ส.ส. ได้	90	45.0

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประเด็นที่มีผู้ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับ สถาบันการเมืองหรือ
กลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางนโยบายของประเทศ ได้ถูกต้องมากที่สุด คือ ประเด็นที่ว่าโดยปกติ
รัฐบาลจะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี มีผู้ตอบถูกร้อยละ 91.5 และประเด็นที่มีผู้ตอบคํา
ถามได้ถูกต้องน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ว่าคณะรัฐบาลประกอบด้วยคณะรัฐมนตรีและ ส.ส. มีผู้
ตอบถูกร้อยละ 32.5

ตารางที่ 4.18. แสดงจำนวนและร้อยละ ของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างได้จากการตอบคำถาม
ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางนโยบายของ
ประเทศ

คะแนนที่ได้จากการตอบคำถามความรู้ทางการเมืองในเรื่องเกี่ยวกับสถาบันการเมือง หรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางนโยบายของประเทศ	จำนวน	ร้อยละ
5	3	1.5
6	2	1.0
7	17	8.5
8	24	12.0
9	25	12.5
10	25	12.5
11	38	19.0
12	30	15.0
13	23	11.5
14	9	4.0
15	4	2.0
รวม	200	100.0

$$\bar{X} = 10.03$$

$$S.D = 1.336$$

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนนจากการตอบคำถาม ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางนโยบายของประเทศ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 10 คะแนนซึ่งเป็นคะแนนที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ด้านนี้ในระดับที่ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 4.19. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน จำนวน 15 ข้อ ได้ถูกต้อง

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
นายกรัฐมนตรีของไทยคนปัจจุบัน คือ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ	180	90.0
นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในปัจจุบัน	160	80.0
การเลือกตั้ง ส.ส.ทั่วประเทศครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538	158	79.0
พรรคประชากรไทยเป็นพรรคร่วมรัฐบาลชุดปัจจุบันนี้	184	92.0
นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน สังกัดพรรคชาติพัฒนา	171	85.5
จำนวนผู้แทนราษฎรของจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 10 คน	88	44.0
นางออง ซาน ซูจี คือ ผู้ที่เป็นแกนนำเรียกร้องประชาธิปไตยในประเทศไทยสภาพเมียนมา	188	94.0
ประธานาธิบดีประเทศรัสเซียคนปัจจุบัน คือ นายเกนนาดี ชูกันอฟ	120	60.0
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบันคือ นายพิจิตต รัตตกุล	180	90.0
ปีนี้เป็นปีที่กษัตริย์รัชกาลที่ 9ของไทยทรงครองราชย์ครบ 60 ปี	166	78.0
พรรคพลังธรรม คือ หนึ่งในพรรคร่วมรัฐบาลของนายบรรหาร	115	57.5
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบันมาจากการแต่งตั้ง	143	71.5
คณะเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ปัจจุบัน คือ กลุ่มนครรัฐพัฒนา	167	83.5
จังหวัดเชียงใหม่แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 4 เขต	132	66.0
นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยคนล่าสุด คือ นายเบนจามิน เนทันยาฮู	114	57.0

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประเด็นที่มีผู้ตอบคำถามเกี่ยวกับ เหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันได้ถูกต้องมากที่สุดคือ ประเด็นที่ว่า นางออง ซาน ซูจี คือผู้ที่เป็นแกนนำเรียกร้องประชาธิปไตยในประเทศไทยเมียนมา มีผู้ตอบถูกร้อยละ 94.0 และประเด็นที่มีผู้ตอบคำถามได้ถูกต้องน้อยที่สุดคือ ประเด็นที่ว่าจำนวนผู้แทนราษฎรของจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 10 คน มีผู้ตอบถูกร้อยละ 44.0

ตารางที่ 4.20. แสดงจำนวนและร้อยละ ของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างได้จากการตอบคำถาม

ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

คะแนนที่ได้จากการตอบคำถามความรู้ทางการเมืองในเรื่องเกี่ยวกับ เหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
5	1	0.5
6	1	0.5
7	1	0.5
8	9	4.5
9	22	11.0
10	36	18.0
11	35	17.5
12	38	19.0
13	27	13.5
14	27	13.5
15	3	1.5
รวม	200	100.0

$$\bar{X} = 11.31$$

$$S.D = 0.5555$$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนนจากการตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 11 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ด้านนี้ในระดับที่ค่อนข้างสูง

**4.4. การทดสอบสมมติฐานของตัวแปรต่างๆ เปรียบเทียบปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ
ในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน
(One way Analysis of Variance/ANOVA)**

ตารางที่ 4.21, 4.22 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยทางเพศในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 4.21.

ตัวแปร (เพศ)	N	$\bar{X}$	S.D.
ชาย	117	7.4872	6.9835
หญิง	83	5.9639	4.8274
รวม	200	6.8550	6.2126

ตารางที่ 4.22.

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	1	112.6727	112.6727	2.9478	0.0876
ภายในกลุ่ม	199	7568.1223	38.2228		
รวม	200	7680.7950			

จากตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยทางเพศของกลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ โดยมีค่า F Prob. ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.0876 มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.23,4.24 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยทางอายุในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 4.23.

ตัวแปร (อายุ)	N	$\bar{X}$	S.D
18 - 23	89	7.5618	7.5422
24 - 34	75	5.6400	4.6980
35 - 60	36	7.6389	4.9694
รวม	200	6.8550	6.2126

ตารางที่ 4.24.

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F.	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	2	177.2993	88.6497	2.3274	0.1002
ภายในกลุ่ม	198	7503.4957	38.0888		
รวม	200	7680.7950			

จากตารางที่ 4.24 จากการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยทางอายุของกลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ โดยมีค่า F Prob. ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.1002 มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.25, 4.26 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยทางการศึกษาในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์

พิมพ์

ตารางที่ 4.25.

ตัวแปร (การศึกษา)	N	$\bar{X}$	S.D.
มัธยมศึกษาตอนต้น	19	7.3158	4.7264
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	48	4.6250	4.0139
ปวส/ปวท/อนุปริญญา	57	7.2281	8.1919
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	76	7.8684	5.6976
รวม	200	6.8550	6.2126

ตารางที่ 4.26.

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	328.7204	109.5735	2.9211	0.0352
ภายในกลุ่ม	197	752.0746	37.5106		
รวม	200	7680.7950			

จากตารางที่ 4.26 จากการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ โดยมีค่า F Prob. ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.0352 มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น การศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างกัน เพื่อทราบว่ากลุ่มใดทำให้เกิดความแตกต่างจึงใช้การทดสอบ Least Significant Difference (LSD) ดังนี้

ตารางที่ 4.27. แสดงผลการทดสอบเปรียบเทียบผลรวม 4 กลุ่มระดับการศึกษา

กลุ่มระดับการศึกษา	กลุ่มที่แตกต่าง				ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	
กลุ่ม 2	*		*	*	4.6250
กลุ่ม 3					7.2281
กลุ่ม 1					7.3158
กลุ่ม 4					7.8684

จากตารางที่ 4.27 ผลการทดสอบพบว่า ผลการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์จากกลุ่มระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกันนั้นเห็นได้ว่ากลุ่ม 2 มีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นทุกกลุ่ม

ตารางที่ 4.28, 4.29 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยทางอาชีพ ในการเปิดรับสื่อจากหนังสือ

พิมพ์

ตารางที่ 4.28.

ตัวแปร (อาชีพ)	N	$\bar{X}$	S.D.
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	75	5.2667	4.9384
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	31	7.2258	5.1037
ค้าขาย/เจ้าของกิจการ	32	7.4688	5.3097
นักศึกษา/นักเรียน	62	8.2742	7.9860
รวม	200	6.8550	6.2126

ตารางที่ 4.29.

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	3	330.4015	110.1338	2.9367	0.0345
ภายในกลุ่ม	197	7350.3935	37.5020		
รวม	200	7680.7950			

จากตารางที่ 4.29 จากการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยทางอาชีพของกลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ โดยมีค่า F Prob. ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.0345 มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น อาชีพมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างกันเพื่อทราบว่าการใดทำให้เกิดความแตกต่างจึงใช้การ

ทดสอบ Least Significant Difference (LSD) ดังนี้

ตารางที่ 4.30. แสดงผลการทดสอบเปรียบเทียบผลรวม 4 กลุ่มอาชีพ

กลุ่มระดับการศึกษา	กลุ่มที่แตกต่าง				ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	
กลุ่ม 1		*	*	*	5.2667
กลุ่ม 2					7.2258
กลุ่ม 3					7.4688
กลุ่ม 4					8.2742

จากตารางที่ 4.30 ผลการทดสอบพบว่า การเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์จากกลุ่มระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกันนั้นเห็นได้ว่ากลุ่ม 1 มีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นทุกกลุ่ม

ตารางที่ 4.31, 4.32 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยทางรายได้ ในการเปิดรับสื่อจากหนังสือ

พิมพ์

ตารางที่ 4.31.

ตัวแปร (รายได้/เดือน)	N	$\bar{X}$	S.D.
1,000 - 5,000 บาท	94	6.9362	7.0311
5,001 - 10,000 บาท	83	6.4578	5.2109
10,001 - 30,000 บาท	23	7.9665	6.0863
รวม	200	6.8550	6.2126

ตารางที่ 4.32.

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	S.S.	M.S.	F	F Prob.
ระหว่างกลุ่ม	2	41.6190	20.8095	0.5366	0.5856
ภายในกลุ่ม	198	7639.1760	38.7775		
รวม	200	7680.7950			

จากตารางที่ 4.32 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยทางรายได้ของกลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ โดยมีค่า F Prob. ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.5856 มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ

4.5. การทดสอบสมมติฐานของตัวแปร การเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมือง โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 4.33. แสดงผลของตัวแปรการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับความรู้ด้านการเมืองการปกครอง

ตัวแปรอิสระ	B	SE B	Beta	T	Sig T
การเปิดรับ	0.012987	0.022968	0.040255	0.565	0.5724
(Constant)	10.730076	0.212471		50.501	0.0000
R ² = 0.00162 Adj. R ² = -.00345 F = 0.31975 Signif F = 0.57					

จากตารางที่ 4.33 พบว่า การเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ไม่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับความรู้ด้านการเมืองการปกครอง โดยมีค่า Sig T เท่ากับ 0.5724 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.34. แสดงผลของตัวแปรการเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมือง เกี่ยวกับความรู้ด้านสถาบันการเมืองหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางนโยบายของประเทศ

ตัวแปรอิสระ	B	SE B	Beta	T	Sig T
การเปิดรับ	0.053916	0.026796	0.141553	2.012	0.0456
(Constant)	9.910404	0.247623		40.022	0.0000
$R^2 = 0.02004$ $\text{Adj. } R^2 = 0.01509$ $F = 4.04848$ $\text{Signif } F = 0.0456$					

จากตารางที่ 4.34 พบว่า การเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมือง เกี่ยวกับความรู้ด้านสถาบันการเมือง หรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางนโยบายของประเทศ โดยมีค่า Sig T เท่ากับ 0.0456 ซึ่งมีค่าน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

จากตารางที่ 4.35. แสดงผลของตัวแปร การเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับความรู้อันเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

ตัวแปรอิสระ	B	SE B	Beta	T	Sig T
การเปิดรับ	0.036602	0.021283	0.121318	1.720	0.0870
(Constant)	11.064091	0.196674		56.256	0.0000
$R^2 = 0.01472$ $\text{Adj. } R^2 = 0.00974$ $F = 2.95770$ $\text{Signif } F = 0.0870$					

จากตารางที่ 4.35 พบว่า การเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ไม่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับความรู้อันเหตุการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน โดยมีค่า Sig T เท่ากับ 0.0870 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

4.6. ทักษะคิด และแนวความคิดของกลุ่มนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน

คุณอำนาจ คุณยศยิ่ง เจ้าของ และบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ภาคเหนือ

มีความเห็นว่า ถ้าหากจะดูจากสถิติจำนวนหนังสือพิมพ์ที่ส่งตรงจากส่วนกลางมาถึงเชียงใหม่ในแต่ละวันนั้น เมื่อรวมกันแล้วหนังสือพิมพ์จะถูกส่งมาประมาณเก้าหมื่นถึงหนึ่งแสนฉบับต่อหนึ่งวัน ระหว่างสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์นั้น คนจะสนใจสื่อดังกล่าวพอๆ กัน โดยเฉพาะในเขตเมือง แต่ถ้าจะกล่าวถึงในเขตนอกเมืองหรือชนบท สื่อโทรทัศน์และวิทยุจะเข้าไปถึงประชาชนได้มากกว่า เพราะไม่ต้องไปหาซื้อหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะต้องหาอ่านได้จากการซื้อตามตลาดหรือห้องสมุดของหมู่บ้าน

หากจะกล่าวถึงด้านประชาชนว่าในปัจจุบัน ได้รับรู้ข่าวสารการเมือง โดยเฉพาะในช่วงเป็นฤดูกาลเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรที่จะมีถึงในช่วงเดือนพฤศจิกายนนี้ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ของส่วนกลางหรือของท้องถิ่นนั้น ได้มีการทำข่าวเลือกตั้งเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารการเมือง การเลือกตั้ง ให้ประชาชนได้รับรู้อยู่แล้วในหน้าการเมือง และถ้าหากคนที่สนใจเรื่องการเมืองโดยเฉพาะ ก็มักจะอ่านหนังสือพิมพ์หน้าการเมือง มากกว่าคนที่ไม่สนใจการเมือง และสื่อทางด้านโทรทัศน์ วิทยุในช่วงเลือกตั้งก็จะมีรายการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง รณรงค์ให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยตลอดอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นไปทางด้านข่าวหรือรายการสนทนาปัญหาบ้านเมืองต่างๆ แต่ถ้าหากจะเปรียบเทียบกันระหว่างสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อวิทยุ โทรทัศน์แล้วในการเสนอข่าวสารการเมือง โดยเฉพาะในช่วงการเลือกตั้งคิดว่าหนังสือพิมพ์จะได้เปรียบกว่าสื่ออื่นๆ เพราะเหตุว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีความสามารถในการเสนอข่าวสารการเมืองได้มากกว่า และหนังสือพิมพ์สามารถเจาะลึกถึงเบื้องหน้าและเบื้องหลังของข่าวต่างๆ สามารถเจาะลึก ถึงข้อเท็จจริงของข่าว สามารถวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล หรือวิจารณ์พรรคการเมืองพฤติกรรมต่างๆ ของบรรดานักการเมือง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นคนที่สนใจที่จะติดตามข่าวสารการเลือกตั้งจากโทรทัศน์และวิทยุแล้วนั้น มิใช่ว่าจะดูแต่โทรทัศน์หรือฟังแต่วิทยุเพียงอย่างเดียว

หนังสือพิมพ์ ในปัจจุบันมีบทบาทสูงมาก ในการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนในสังคม โดยเฉพาะการรายงานข่าวสารการเมือง ซึ่งเป็นการเผยแพร่ความเป็นไปของเหตุการณ์ทางการเมืองของบ้านเรา มีการรายงานข่าวข้อเท็จจริงเบื้องต้นและเบื้องหลังของเหตุการณ์ทางการเมือง นอกจากการเผยแพร่ข่าวสารการเมืองแล้ว หนังสือพิมพ์จึงมีบทบาทสูงมากในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่บรรดานักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการศึกษาต่างๆ มาก เช่น ในกรณีที่อาจารย์มักจะสั่งงานให้นักเรียน นักศึกษา ไปค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง เพื่อนำมาประกอบในการทำรายงานส่งอาจารย์ หรือเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นเอกสารที่สามารถจัดเก็บไว้เป็นหลักฐานได้ และสามารถติดตามข้อมูลได้ตลอดเวลา นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังมีอิสระในการเขียนข่าวและเสนอข่าวต่อประชาชนได้มากกว่า แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายอยู่เหมือนกัน คือ กฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง แต่อย่างไรก็ตามหนังสือพิมพ์ก็ยังมีอิสระในการเสนอข่าวสารการเมืองได้มากกว่าโทรทัศน์และวิทยุ เนื่องจากหนังสือพิมพ์มีความหลากหลายมากกว่าและอยู่ในระดับล่างมากกว่า

คุณสรวิชัย แซ่เตียว เจ้าของ และผู้อำนวยการ หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์

มีความเห็นว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการเปิดรับของประชาชนมากกว่าสื่อโทรทัศน์และวิทยุ เพราะสื่อโทรทัศน์ วิทยุ การเสนอข่าวสารการเมืองของท้องถิ่นจะมีความถี่น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ การเสนอข่าวจะเสนอข่าวได้ละเอียดถี่ถ้วน และเจาะลึกถึงรายละเอียดมากกว่าสื่อโทรทัศน์วิทยุที่ไม่สามารถเข้าไปล้วงลึกถึงลักษณะปัญหาของการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับประเทศ แต่หนังสือพิมพ์จะสามารถโจมตีนักการเมืองหรือการทำงานของรัฐบาลได้ทุกวัน นอกจากนี้การเสนอข่าวการเมืองของโทรทัศน์และวิทยุมีบทบาทน้อยกว่าหนังสือพิมพ์เพราะมีกฎหมายและข้อบังคับบางอย่างในการควบคุมการทำงานและการเสนอข่าวสารที่จะออกไปสู่ประชาชน เช่น มี กบว. ในการควบคุมว่าข่าวไหนควรออกอากาศหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามข่าวการเมืองที่ออกมาก็ขึ้นอยู่กับว่าคนจะเชื่อถือหนังสือพิมพ์ประเภทไหน เนื่องจากหนังสือพิมพ์บางฉบับก็มีการสังกัดกลุ่มการเมือง หรือมีกลุ่มนักการเมืองคอยสนับสนุนอยู่ อาจมีการเสนอข่าวสารการเมืองในระดับการเมืองท้องถิ่น ที่มุ่งสนับสนุนกลุ่มการเมืองของตน หรือพยายามเสนอข่าวเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ กลุ่มพรรคการเมืองของตนหรือเสนอข่าวเพื่อโจมตีกลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของประชาชนที่อ่านข่าวที่จะแยกแยะในข้อเท็จจริงว่าเป็นเช่นใด เพราะประชาชนในปัจจุบันมีความรู้มากขึ้นกว่าในอดีต

ปัจจุบันประชาชนได้รับรู้เรื่องการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อต่างๆ สื่อมากไม่ว่าจะเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์พอๆกัน เพราะข่าวทางด้านการเมืองที่เกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองเป็นข่าวที่คนให้ความสนใจอยู่แล้ว ดังนั้นหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพก็ต้องเสนอข่าวที่ชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องของข่าวการเมือง เพราะสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์จะมีอิทธิพลต่อนักการเมืองมากในช่วงการเลือกตั้ง กลุ่มผู้สมัครก็ต้องการที่จะให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์เพื่อเป็นโอกาสที่จะได้เสนอผลงานและนโยบายของพรรคตนต่อประชาชน อีกทั้งหนังสือพิมพ์เองก็สนใจ ที่จะได้ข่าวสารข้อมูลจากนักการเมืองดังกล่าวมาตีแผ่ให้ประชาชนได้รับรู้ว่าคุณคนไหนมีผลงานและแนวความคิดในการจะพัฒนาประเทศอย่างไรบ้าง ในด้านความมีอิสระของหนังสือพิมพ์ในการเสนอข่าวนั้น จะเห็นว่าหนังสือพิมพ์จะมีเสรีภาพมากกว่าในการเสนอข่าวได้อย่าง

ละเอียดและเจาะลึกมากกว่าโทรทัศน์และวิทยุซึ่งจะมีข้อจำกัดมาก แม้หนังสือพิมพ์จะเป็นองค์กรที่เล็กกว่าและมีคนจำนวนน้อยกว่าก็ตาม

หนังสือพิมพ์นั้นเป็นสื่อที่มีบทบาทในการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ทางการเมืองมาก เพราะชาวหนังสือพิมพ์คนที่อ่านแล้วสามารถเก็บไว้ได้นานกว่า สามารถกลับมาหาข้อมูลที่หลังได้และสามารถที่หาอ่านซ้ำได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ ถ้าหากจะพูดถึงบทบาทหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนในสังคมมีบทบาทมาก โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ส่วนกลางเพราะคุณภาพของข่าวจะมีมากกว่า เพราะเหตุว่าสื่อนี้มีหน้าที่เพียงให้ข่าวสารเกี่ยวกับนักการเมือง ลักษณะของนักการเมืองแต่ละคน เหตุการณ์ทางการเมือง และให้ความรู้ในเรื่องของการเมือง ข่าวของนักการเมือง และการเลือกตั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ว่าจะมีขึ้นเมื่อไร ใครลงสมัครบ้าง แต่จะไม่มีอิทธิพลที่จะส่งผลต่อประชาชนที่จะทำให้เค้ารู้ว่าเค้าควรจะเลือกใคร เพราะสิ่งเหล่านี้ ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของประชาชนเท่านั้นที่จะรู้ว่าเค้าควรจะเลือกใครหรือไม่เลือกใคร

ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เจ้าของรายการขคิดด้วยคน และรายการวิทยาลัยชาวบ้าน

กล่าวในงานโครงการมหาวิทยาลัยชาวบ้าน ณ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องแนวคิดสื่อสร้างสรรค์ของ ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2539

มีความเห็นว่า สื่อหนังสือพิมพ์นั้น มีบทบาทในการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนในสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง ถ้าหากจะศึกษาถึงประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาเริ่มต้นการใช้หนังสือพิมพ์ในสมัยก่อนนั้น เราเริ่มต้นใช้สื่อนี้สำหรับใช้เป็นกระบอกเสียงเพื่อที่จะต่อต้านคนที่มีอุดมการณ์ขัดกับอุดมการณ์ของผู้ว่า และเพื่อเป็นสื่อให้คนอื่นติดตามตนเอง ต่อมาในสมัย พล.อ.เผ่า ศรียานนท์ ซึ่งรัฐเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ รัฐใช้เป็นสื่อทางการเมืองที่ใช้เพื่อต้องการให้คนอื่นติดตาม ในยุคต่อมานักการเมืองจะเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ เช่น นายสมัคร สุนทรเวช เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง และ พล.อ.มรว.ศีกฤติ ปราโมช เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ก็ยังใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือให้คนอื่นติดตามคือออกข่าวมาเพื่อรับใช้ทางการเมืองบางคนอยู่ แต่ได้เปลี่ยนความเจ้าของจากรัฐมาเป็นของเอกชนเช่นนักการเมือง ต่อมาในช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลา 16 แล้ว เป็นจุดเปลี่ยนของหนังสือพิมพ์ทำให้หนังสือพิมพ์เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในทางการเมือง เพราะระบบทุนนิยมเข้ามา มีนายทุนเข้ามาเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์มากขึ้นคือมีสื่อหนังสือพิมพ์มารับใช้ธุรกิจ เพราะนักธุรกิจต้องการจะใช้สื่อเพื่อโฆษณาธุรกิจของตนคือ ทำข่าวเพื่อส่งเสริมธุรกิจของนายทุน และนายทุนก็เข้าเป็นเจ้าของสื่อมากขึ้น และเริ่มมีสื่ออาชีพมากขึ้น เอกชนเริ่มมีบทบาทในการทำมาก จะเห็นได้ว่าสื่อหนังสือพิมพ์เริ่มไปไกลกว่าสื่อโทรทัศน์ วิชชุ เพราะสื่อหนังสือพิมพ์จะอยู่ในมือของประชาชนมากกว่าโทรทัศน์ วิชชุ ซึ่งแม้จะมีให้เลือกกันได้หลายช่องก็ตาม แต่ทั้งหมดรัฐก็เป็นเจ้าของทั้งสิ้นเพียงแต่ได้ให้สัมปทานกับเอกชนไปดำเนินการเท่านั้น

คุณอินสม ปัญญาโสภา หัวหน้ากองบรรณาธิการ และนักข่าวอาวุโสของหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์

มีความเห็นว่า จากการที่เคยมีการสำรวจความนิยมในการเปิดรับของประชาชนในจังหวัด เชียงใหม่เท่าที่ผ่านมา ได้จัดอันดับให้สื่อวิทยุเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอันดับ 1 โทรทัศน์เป็นอันดับ 2 และหนังสือพิมพ์เป็นอันดับ 3 เหตุที่วิทยุเป็นสื่อที่ประชาชนเปิดรับมากที่สุด เนื่องจาก วิทยุเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้หมดทุกพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นในป่าเขาหรือตามชนบททางไกล และที่สำคัญประชาชนที่ไม่รู้หนังสือก็สามารถรับฟังข่าวสารได้ ประชาชนทุกชนชั้นสามารถเปิดรับได้ ส่วนสื่อโทรทัศน์ ก็มีลักษณะเดียวกัน จะมีทั้งภาพและเสียงให้รับรู้แต่ประชาชนที่สามารถเปิดรับได้ ต้องเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีจึงจะสามารถได้รับรู้ข่าวสารจากสื่อนี้ได้ ส่วนสื่อหนังสือพิมพ์นั้น เป็นสื่อที่ถูกจำกัดเฉพาะกลุ่มประชาชนที่รู้หนังสือเท่านั้น และการ จัดส่งหนังสือพิมพ์ไปยัง ชนบททางไกล เป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างลำบาก คือ สามารถจัดส่ง หนังสือพิมพ์ให้แก่ประชาชนใน จำนวนเปอร์เซ็นต์ที่น้อยกว่าสื่ออื่นๆ แต่สื่อหนังสือพิมพ์จะได้เปรียบกว่าสื่อโทรทัศน์และวิทยุ คือ หนังสือพิมพ์จะเป็นสื่อที่ปรากฏหลักฐานเก็บไว้ค้นคว้าต่อไปได้

ประชาชนในปัจจุบันได้รับรู้เรื่องการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งจาก สื่อหนังสือพิมพ์มาก เพราะทั้งหนังสือพิมพ์ของส่วนกลางและท้องถิ่นจะเห็นว่าการเลือกตั้ง เป็นสิ่ง สำคัญที่จะต้องรณรงค์ให้ประชาชนมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้มากที่สุด และหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าส่วนไหน คอลัมน์ไหน จะเปิดกว้างเรื่องการเลือกตั้ง จะมีการรณรงค์เรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง และ คอลัมน์การเมืองก็ยังเน้นเขียนถึงเรื่องการเลือกตั้งเป็นพิเศษด้วย

หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีบทบาทในการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนใน สังคมมาก เพราะสื่อหนังสือพิมพ์จะติดตามสถานการณ์การเมืองอย่างเกาะติดสถานการณ์อย่างตรง ไปตรงมา และหากจะกล่าวถึงการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน จะเห็นว่าคนไทยเมื่อมองย้อน กลับไป 20 ปีก่อน ประชาชนในเขตชนเมืองไม่มีโอกาสได้เรียน แต่ในปัจจุบันมีโรงเรียนเพิ่มขึ้นมาก การศึกษาของประชาชนจะดีขึ้นและสูงขึ้นไม่ใช่ว่าแค่ระดับ ป.4 แต่ถึงระดับมัธยมแล้ว ดังจะเห็นว่า จำนวนโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษามีไม่เพียงพอที่จะรองรับต่อความต้องการของนักเรียน ซึ่ง ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์จะจับจุดนี้ได้ โดยเห็นว่าหาก ประชาชนรู้หนังสือมากขึ้นก็จะซื้อหนังสือพิมพ์

เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากหนังสือพิมพ์ได้ไปสร้างโรงเรียนไทยรัฐวิทยาให้ตามชนบท ซึ่งหนังสือพิมพ์ส่วนกลางจะมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนมาก ทำให้ประชาชนมีความรู้มากขึ้น และรู้ถึงสิทธิเสรีภาพของตนที่พึงมีพึงได้

คุณธงชัย ธรรมจักรวงศ์ เทศมนตรีฝ่ายอำนวยการและสิ่งแวดลอม, อดีตบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสยาม

มีความเห็นว่า สื่อทุกสื่อจะมีความได้เปรียบเสียเปรียบในตัวอยู่แล้ว ไม่มีสื่อใดจะเด่นหรือด้อยที่สุด เพราะให้รายละเอียดต่างกันสื่อโทรทัศน์จะได้เห็นภาพ เสียง และข่าวสารบนเทปได้อย่างรวดเร็วทันใจ แต่จะไม่ได้รายละเอียดมากนักและถูกจำกัดในเรื่องของเวลาในการออกอากาศ และสื่อวิทยุก็ถูกจำกัดในเรื่องของเวลาเช่นกัน แม้จะสื่อสารได้เร็วกว่าโทรทัศน์ คือได้ยินแต่เสียง และสื่อหนังสือพิมพ์แม้จะให้ข่าวสารได้ช้ากว่าสื่อทั้งสอง สื่อข้างต้นแต่ประชาชนผู้รับข่าวสารจะได้รายละเอียดของข่าวมากกว่า

สื่อหนังสือพิมพ์นั้นมีความสำคัญมากในช่วงการเลือกตั้ง เพราะมีส่วนให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารเรื่องการเลือกตั้งได้รายละเอียดมากและทั่วถึง แม้จะเป็นข่าวที่ช้ากว่าสื่อโทรทัศน์ก็ตาม ซึ่งมีข้อด้อย คือ ประชาชนไม่ได้ดูรายการช่วงที่เป็นข่าวเลือกตั้งเมื่อเลยเวลาไปแล้ว แต่หนังสือพิมพ์จะกระจายข่าวสารการเลือกตั้งได้อย่างทั่วถึงและอยู่ได้นาน สามารถสืบค้นภายหลังได้

ข่าวสารทางหน้าหนังสือพิมพ์ จะเป็นไปในลักษณะของการวิพากษ์วิจารณ์มากกว่าที่จะเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน ดังนั้น ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์จึงเป็นการวิจารณ์นโยบายของนักการเมือง หรือเป็นการบอกความเคลื่อนไหวของนักการเมืองมากกว่า การที่หนังสือพิมพ์จะให้ความรู้ทางการเมืองบ้างโดยสอดแทรกในเนื้อข่าวแต่ก็ไม่มากนัก เพราะถือว่าคนที่อ่านหนังสือพิมพ์นั้น เป็นคนที่มีความรู้หรือสนใจทางการเมืองอยู่แล้วจึงได้มาอ่านหนังสือพิมพ์ และการที่จะมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้งนั้น ก็จะเป็นหน้าที่ ของหน่วยงานราชการมากกว่า

ผ.ศ. วันดี ทองงอก อาจารย์ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มีความเห็นว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมที่จะเปิดรับจากประชาชนมากที่สุด เพราะเป็นสื่อที่รับภาพและเสียง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีรวดเร็วมาก ประชาชนในทุกจังหวัดจะได้รับข่าวสาร พร้อมกันหมด รองลงมาคือวิทยุที่ได้ยินแต่เสียงแต่ไม่เห็นภาพ ได้รับข้อมูลข่าวสารรวดเร็วเหมือนกัน ส่วนสื่อหนังสือพิมพ์กว่าที่ข่าวจะไปถึงมือผู้อ่านช้ามากโดยเฉพาะผู้อ่านในต่างจังหวัด แต่จะได้เปรียบกว่าอีก 2 สื่อข้างต้นคือ สื่อหนังสือพิมพ์จะให้รายละเอียดและมี อีสาระในการเสนอข่าวมากกว่า

ในช่วงการเลือกตั้งหรือแม้แต่ทั่วไป ข่าวการเมืองประชาชนสามารถรับรู้ได้จากหนังสือพิมพ์ได้พอสมควร ประชาชนจะได้รับข่าวไปพร้อมๆ กับโทรทัศน์ ซึ่งได้เปรียบในด้านความรวดเร็วในการเสนอข่าวทันเหตุการณ์ หนังสือพิมพ์เสนอข่าวได้ช้ากว่า แต่ก็เป็นที่สนใจของประชาชนได้เหมือนกัน โดยอาศัยพาดหัวข่าวที่จะดึงดูดความสนใจทำให้คนเห็นหัวข้อข่าวที่เป็นเรื่องเด่นๆ ประชาชนเลยหันมาอ่านหนังสือพิมพ์และรับรู้เรื่องการเมืองมากขึ้น ซึ่งแข่งกับสื่อโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในการนำเสนอข่าวไม่มากเท่าหนังสือพิมพ์ที่มีการขึ้นและแสดงทัศนะแก่ผู้อ่าน มีบทความวิเคราะห์เจาะลึก

ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์มีบทบาทในการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนในสังคมมากขึ้น แต่จะมีบทบาทขนาดไหนต้องขึ้นอยู่กับประชาชนว่าประชาชนจะยึดถือสื่อนี้มากน้อยแค่ไหน คือหนังสือพิมพ์มีหน้าที่เสนอถ้าประชาชนเชื่อข่าวสารนั้นอาจจะเป็นตัวชี้นำ แต่จะมีอิทธิพลต่อประชาชนในทางอ้อมและมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม แต่โทรทัศน์ก็เริ่มมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อประชาชนมากขึ้น เช่น ในช่วงการเลือกตั้งก็จะมีรายการวิเคราะห์เรื่องการเลือกตั้งด้วยเช่นกัน ปัจจุบันนี้หนังสือมีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนมาก โดยเฉพาะข่าวการเมืองมากจนกระทั่งนักการเมืองมักจะต่อว่าสื่อหนังสือพิมพ์ว่าไปสร้างกระแส ไปปลุกกระแส เป็นตัวนำให้ประชาชน เป็นครูให้แก่ประชาชน เพราะในสังคมไทยปัจจุบันนี้ประชาชนเรียนรู้จากสื่อมวลชนมากกว่าพ่อแม่ซึ่งไม่มีเวลาสอน เด็กจึงอาศัยความรู้ที่ได้จากสื่อมวลชนเท่านั้น

อ.อรรถจักร สัตยานุรักษ์ อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักเขียนคอลัมน์

มีความเห็นว่า สื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนในปัจจุบันคือ สื่อวิทยุ ซึ่งมีรายการข่าวสารและมีการเสนอรายการที่ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร สื่อนี้จะมีอิทธิพลมากกว่าเครื่องของจำนวนสถานีต่างๆ ที่มีการพูดถึงการให้ความรู้ทางการเมืองและมีการปรับปรุงคุณภาพในการเสนอข่าวได้ดีมากขึ้น ส่วนในด้านสื่อหนังสือพิมพ์ความนิยมที่ได้จากประชาชนคงที่ อาจมีคุณภาพมากขึ้นก็แต่เฉพาะในกรณี Hard News หรือข่าวที่กำลังดังมากกว่า แต่สำหรับสื่อโทรทัศน์นั้นแม้จะได้รับความนิยมจากประชาชนแต่กลับมีคุณภาพที่ต่ำลง

ประชาชนในปัจจุบันมีการเรียนรู้เรื่องการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์มาก ซึ่งมีบทบาทในการเพิ่มอำนาจการตัดสินใจของประชาชนไปสู่ระบบการเมือง และเสนอปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง หนังสือพิมพ์เป็นตัวกลั่นกรองข่าวสารแจ้งให้ประชาชนคิดว่าควรจะทำอย่างไร หนังสือพิมพ์เป็นเพียงสื่อที่ช่วยในการที่จะให้ประชาชนตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และในปัจจุบันหนังสือพิมพ์มีอิสระในการเสนอข่าวสารมากขึ้น นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ก็มีคุณภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม จะเห็นภาพที่ชัดเจนมีทูลกระหม่อมข่าวให้มากกว่าที่จะเสนอแต่ข่าวมโนสารเหมือนอย่างแต่ก่อน

ในสถาบันชนชั้นกลางทุกแห่งที่คนไม่สามารถตัดสินใจกับใคร หรือคิดกับคนอื่นได้มากกว่าคนในสังคมก็อาศัยสื่อมวลชนในการที่จะสร้างจินตนาการร่วมกัน และหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนมากขึ้นเรื่อยๆ สื่อที่กำลังมีบทบาทเพิ่มขึ้นมาอีกสื่อคือ วิทยุ กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้รู้ถึงว่าทำไมคนกรุงเทพฯ ถึงไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะในสังคมประกอบไปด้วยชนชั้นกลางมากขึ้น และคนเหล่านี้ก็มีที่หาต่อความรู้ มีความกระหายที่จะได้ความรู้ที่ไม่มีในตำรา เช่น ความเป็นไปในสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งว่าความเป็นอยู่ของผู้คน สื่อหนังสือพิมพ์จึงมีส่วนที่ทำให้เขามีลักษณะของการแสวงหาความรู้มากขึ้น

ผ.ศ. ดร. ธเนศวร์ เจริญเมือง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักเขียนคอลัมน์การเมืองของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

สื่อทางด้านหนังสือพิมพ์นั้นมักจะได้รับการเปิดรับจากประชาชนน้อยกว่าสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เนื่องจาก สื่อหนังสือพิมพ์นั้นเป็นสื่อที่ประชาชนที่จะอ่านและรับรู้ข่าวสารได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษา สามารถที่จะอ่านออกเขียนได้ จึงเป็นข้อจำกัดตรงจุดนี้ นอกจากนั้นการที่คนจะอ่านหนังสือพิมพ์นั้นจะต้องใช้สมาธิและต้องวางงานอื่นจึงจะสามารถอ่านหนังสือพิมพ์ได้ สื่อวิทยุมีคนฟังน้อย แต่ก็มีจำนวนมากกว่าสื่อผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ แม้ว่าจะฟังได้แต่เสียงอย่างเดียวไม่เห็นภาพ แต่ผู้ฟังสามารถรับข่าวสารได้โดยไม่เสียเวลา สามารถทำกิจกรรมอื่นไปพร้อมกันได้ ส่วนสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับการเปิดรับจากประชาชนมากที่สุด เพราะเป็นสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วทันใจ และประชาชนได้รับข้อมูลทั้งภาพและเสียง คือ ได้รับรู้ทั้งทางตาและหู มีรายการที่ให้เลือกรับชมหลากหลายไม่ว่าจะเป็นด้านข่าวหรือบันเทิง

ประชาชนในปัจจุบันมีการรับรู้เรื่องการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ 2 สื่อนี้จะมีบทบาทมากเท่ากัน แต่หนังสือพิมพ์ที่ส่งข่าวสารให้ประชาชนนั้นมักจะดูข้อมูลจากโทรทัศน์เพื่อนำไปเขียนข่าวต่อไป เพราะโทรทัศน์เป็นสื่อที่ส่งข้อมูลได้รวดเร็วกว่า ติดตามสถานการณ์ได้รวดเร็ว และทำให้ประชาชนได้เห็นข่าวและฟังเสียงจึงเป็นที่สนใจของประชาชนมากกว่าสื่ออื่นๆ

และเห็นว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนบ้างแต่ไม่มากนัก ถึงกระนั้นก็ตามหนังสือพิมพ์ก็ยังมีลักษณะเด่นดังต่อไปนี้

1. มีลักษณะพรรณนาความ คือ จะเป็นสื่อที่พรรณนาว่ามีเหตุการณ์อะไร โดยบอกว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไรได้อย่างละเอียด
2. สื่อหนังสือพิมพ์มักมีลักษณะที่เข้าข้างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมักจะเข้าข้างกลุ่มการเมืองใดการเมืองหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ข่าวหนังสือพิมพ์การเขียนข่าวมักจะใส่อารมณ์ไปด้วย เช่น ข่าวจี้กรีดหน้าเต็ง คนที่ทำข่าวหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์จะพูดถึงผลประโยชน์ของนายทุน มักจะเขียนข่าวในแง่บวกเพื่อผลประโยชน์ของนายทุน เช่น กรณีเกิดเพลิงไหม้ หรือรถทัวร์

ชน พวกนายทุนหรือผู้ร่ำรวยก็อาจเอาเงินมาให้ทางหนังสือพิมพ์เพื่อไม่ให้ลงข่าวที่จะทำให้
ตนเสียผลประโยชน์

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์เองไม่ได้มีการสนับสนุนให้คนอ่านมีระดับความรู้ให้เพิ่มมากขึ้นเท่า
ใดนัก เช่น เอาข่าวของทางราชการมาลงเสนอ ซึ่งไม่มีการลงข่าวที่เสนอในลักษณะของการวิเคราะห์
เพื่อเป็นประโยชน์ในการยกระดับการศึกษาของผู้อ่านให้สูงขึ้นเลย จะมีเพียงหนังสือพิมพ์บางฉบับ
เท่านั้น ที่จะเสนอข่าวสารข้อมูลในรูปของการชี้ประเด็นสำคัญ และมีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเป็น
ประโยชน์แก่ประชาชนโดยรวม

อ.ดนยา รัชชนก อาจารย์ประจำภาควิชาการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

มีความเห็นว่า สำหรับเมืองไทยซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนานั้น จะเห็นว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะโทรทัศน์จะเป็นสื่อที่ประชาชนนิยมที่จะเปิดรับมากกว่าสื่ออื่น ซึ่งประชาชนจะนิยมเปิดรับสื่อนี้เพื่อรับข่าวสารด้านบันเทิง ส่วนสื่อหนังสือพิมพ์นั้นถึงแม้ว่าจะไม่เป็นที่นิยมมากเท่ากับสื่อโทรทัศน์แต่ก็ถือว่ามีความสำคัญต่อการเสนอข่าวสารมาก เพราะถึงแม้ประชาชนส่วนใหญ่จะนิยมเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่า เพราะสื่อโทรทัศน์มักจะเน้นที่จะเสนอในด้านความบันเทิงมากกว่าการเสนอข่าวสาร ตรงกันข้ามกับสื่อหนังสือพิมพ์ที่เน้นในการเสนอข่าวสารให้รายละเอียดของข่าวเหตุการณ์บ้านเมืองมากกว่าสื่ออื่น แม้ว่าประชาชนจะติดตามข่าวสารจากโทรทัศน์แต่ก็ยังต้องติดตามอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์อีกด้วย เพราะสื่อโทรทัศน์ไม่ได้เสนอรายละเอียดมาก หากไม่ชมก็ไม่สามารถจะติดตามข่าวสาร การเก็บข่าวสารที่สนใจ เช่น การบันทึกเทป ก็มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก การติดตามหาอ่านจากหนังสือพิมพ์จึงเป็นเรื่องที่สะดวกกว่า

จากการที่สื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อเอกชนตัวเดียวที่ไม่ได้อยู่ในมือของรัฐไม่เหมือนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงมีเสรีภาพในการเสนอข่าวมากกว่า แต่จะมีเสรีภาพในการเสนอข่าวต่างจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์แค่ไหนนั้น ต้องพิจารณาว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะมีอิสระมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรัฐบาลแต่ละยุคด้วย แม้หนังสือพิมพ์ไม่ได้อยู่ในมือของรัฐก็จริงก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย

หากจะมองในบทบาทของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา หนังสือพิมพ์นับว่ามีบทบาทในการพัฒนาประเทศมาก หากหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ ได้ตระหนักถึงบทบาทหลักของหนังสือพิมพ์ 3 ประการ คือ บทบาทในด้านพัฒนาการเมือง สังคม และเศรษฐกิจซึ่งถือว่าเป็นบทบาทที่หนังสือพิมพ์ต้องทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมืองหนังสือพิมพ์เป็นสื่อเดียวที่มีความสำคัญในอันที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลได้มากกว่าสื่ออื่น ที่ผ่านมามีหนังสือพิมพ์มีบทบาทค่อนข้างมากในการวิจารณ์การเมือง ซึ่งออกมาในลักษณะคอลัมน์ต่างๆ ข่าวหน้าหนึ่ง วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลอย่างตรงไปตรงมา แต่จะมีอย่างน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ที่เน้นคุณภาพ อาทิเช่น หนังสือพิมพ์มติชน

กรุงเทพมหานคร และสยามรัฐ จะได้รับความนิยมน้อย กลุ่มที่อ่านมักเป็นพวกนักวิชาการหรือกลุ่มนักศึกษา ส่วนหนังสือพิมพ์ที่เน้นปริมาณ ได้แก่ หนังสือพิมพ์โดยทั่วไป เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ เป็นต้น จะไม่ค่อยเสนอข่าวการเมืองมากนัก สืบเนื่องจากการที่ไม่ขึ้นข่าวการเมืองเป็นพาดหัวข่าวใหญ่ มักมุ่งเน้นเสนอข่าวทั่วๆ ไปมากกว่าและจะได้รับความนิยมจากประชาชนมากกว่าด้วย แต่หนังสือพิมพ์ที่เน้นคุณภาพ ในปัจจุบันจะได้รับความนิยมจากประชาชนมากกว่าในอดีต ก็แสดงว่าในปัจจุบันประชาชนมีความสนใจการเมืองมากขึ้นด้วย

หนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน มีบทบาทในการให้ข่าวสารแก่ประชาชนได้เรียนรู้ทางการเมืองในระดับสูงคือ หนังสือพิมพ์ที่เน้นคุณภาพ ยุคนี้ประชาชนรับรู้ข่าวสารมากขึ้น แต่จะเป็นกลุ่มชนชั้นกลางมีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และประชาชนสามารถจะรับรู้ข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์มาก เพราะหนังสือพิมพ์จะให้ข่าวสารนอกระบบ แต่ในความเป็นจริงจะเห็นว่าประชาชนคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ

ดังนั้นในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์จะต้องทำให้ประชาชนหายสับสนและมีความเข้าใจในข้อเท็จจริงโดยการเสนอบทความวิจารณ์ ประชาชนจึงจะสามารถรับรู้และมีการเรียนรู้ทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะในต่างจังหวัดประชาชนมีความกระตือรือร้นน้อยกว่าประชาชนในเมืองหลวงในการรับรู้ข่าวทางการเมือง เนื่องจากอยู่ห่างไกลรัฐบาลส่วนกลาง และอาจสนใจการเมืองท้องถิ่นหรือ ส.ส. ของตนมากกว่าที่จะคิดไปถึงระบบการเมืองทั้งประเทศ

สรุปว่า บทบาทในการเสนอข่าวสารการเมืองของหนังสือพิมพ์จะมีบทบาทมาก แต่ในด้านการพัฒนาความคิดทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองนั้น หนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทน้อย

จากทัศนคติ และแนวความคิด ของกลุ่มนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีบทบาทของ หนังสือพิมพ์ต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน สามารถสรุปแยกออกได้เป็น 2 กลุ่มแนวความคิด คือ

1. กลุ่มที่มีแนวความคิดว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสื่ออื่นๆ หนังสือพิมพ์จะได้เปรียบกว่า เพราะสื่อนี้มีอิสระในการเสนอข่าวสารการเมืองได้มากกว่า เนื่องจากมีเอกชนเป็นเจ้าของสามารถเจาะลึกถึงข้อเท็จจริง มีการวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและพฤติกรรมของนักการเมืองอย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งเป็นสื่อที่สามารถจัดเก็บไว้เป็นหลักฐานได้ และสามารถติดตามข้อมูลได้ตลอดเวลา ถือได้ว่าเป็นครูให้ประชาชน เพราะในสังคมไทยในปัจจุบันที่ประชาชนเรียนรู้ทางสื่อมวลชนมากกว่าพ่อแม่ซึ่งไม่มีเวลาสอน นอกจากนี้คนส่วนใหญ่ในสังคมมีพวกรุ่นชนชั้นกลางมากขึ้น กลุ่มคนเหล่านี้มีความกระหายที่จะได้ความรู้ที่ไม่มีในตำรา หนังสือพิมพ์จึงมีส่วนที่ทำให้เขามีลักษณะของการแสวงหาความรู้มากขึ้น จึงมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง
2. กลุ่มที่มีแนวความคิดว่า สื่อหนังสือพิมพ์ไม่ได้มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน เนื่องจากข่าวสารทางหน้าหนังสือพิมพ์จะเป็นไปในลักษณะของการวิพากษ์วิจารณ์มากกว่าที่จะเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน การที่หนังสือพิมพ์จะให้ความรู้ทางการเมืองบ้างก็โดยสอดแทรกในเนื้อหาข่าวเพียงเล็กน้อย เพราะถือว่าคนที่อ่านหนังสือพิมพ์นั้น เป็นผู้ที่มีความรู้หรือสนใจการเมืองอยู่แล้ว จึงได้มาอ่านหนังสือพิมพ์ จะเห็นว่าในปัจจุบันสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนนิยมมากกว่าสื่ออื่น เพราะเป็นสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วทันใจ ประชาชนได้รับข้อมูลทั้งภาพและเสียง มีรายการที่ให้เลือกชมหลากหลายกว่า ข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์จะช้ากว่าสื่อโทรทัศน์ การเสนอข่าวมักมีลักษณะที่เข้าข้างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น พรรคการเมืองบางพรรค

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์เองไม่ได้มีการสนับสนุนให้ผู้อ่านมีระดับความรู้เพิ่มมากขึ้น หรือยกระดับการศึกษาของผู้อ่านให้สูงขึ้นเลย จะมีเพียงหนังสือพิมพ์บางฉบับเท่านั้นที่ เสนอข่าวสารข้อมูลในรูปของการชี้ประเด็นสำคัญ และมีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเป็น ประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม